KLIIMAMINISTEERIUM

Riigikantselei 10.11.2026 nr 1-4/26/4246-2

Ettepaneku esitamine Vabariigi Valitsusele

Esitan Vabariigi Valitsuse istungile seisukoha kujundamiseks ettepaneku täiendada Riigikogu menetluses olevat liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (986 SE). Kuna ettepanekud ja nende temaatika ei olnud algselt eelnõu 986 SE reguleerimisesemeks, võib neid lugeda põhimõttelise tähtsusega muudatusteks, mis Vabariigi Valitsuse reglemendi § 21 lõike 3 kohaselt tuleb enne Riigikogule esitamist Vabariigi Valitsusega läbi arutada.

Muudatusettepanekuga soovime laiendada B- ja BE-kategooria juhtimisõigust alternatiivkütusel töötavate sõidukite juhtimiseks. Muudatustega rakendatakse esmalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ[1] artikli 6 lõike 4 punktis c liikmesriigile ette nähtud võimalust lubada B-kategooria juhtimisõigusega juhtida teatud tingimustel kuni 4250 kg lubatud täismassiga alternatiivkütusel töötavaid sõidukeid. Ühtlasi nähakse ette selle regulatsiooni muutmine alates 26. novembrist 2027 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2025/2205[2] artikli 9 lõike 2 punktile j ning võetakse üle sama lõike punktist k tulenev BE-kategooria juhtimisõigust käsitlev regulatsioon. Direktiivi (EL) 2025/2205 ülejäänud sätted võetakse Eesti õigusesse üle eraldi eelnõudega.

Praegu kehtiva direktiivi 2006/126/EÜ artikli 6 lõike 4 punkti c kohaselt võivad liikmesriigid pärast Euroopa Komisjoniga konsulteerimist lubada oma territooriumil vähemalt kaks aastat B-kategooria juhiluba omanud isikul juhtida alternatiivkütusel töötavat haagiseta kaubaveokit, millele on osutatud nõukogu direktiivi 96/53/EÜ artiklis 2 ja mille lubatud täismass ületab 3500 kg, kuid ei ületa 4250 kg. Seejuures peab 3500 kg ületav mass tulenema üksnes jõuseadme suuremast massist võrreldes samade mõõtmetega tavapärase sisepõlemismootoriga sõidukiga ning sõiduki kandevõime ei tohi suureneda. Euroopa Komisjoniga nõutav konsulteerimine viidi läbi 2026. aasta veebruaris.

Muudatusettepanekutega rakendatakse seda võimalust esimeses etapis. Alates 26. novembrist 2027 muudetakse vastavat regulatsiooni kooskõlas direktiivi (EL) 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punktidegaj ja k, mis tuleb direktiivi artikli 29 lõike 2 kohaselt selleks tähtpäevaks liikmesriigi õigusesse üle võtta ja sellest kuupäevast rakendada.

Direktiivi (EL) 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punkti j kohaselt kehtib B-kategooria juhiluba kaks aastat pärast selle esmakordset väljastamist ka mootorsõidukite puhul, mis töötavad täielikult või osaliselt alternatiivkütusel ning mille lubatud täismass ületab 3500 kg, kuid ei ületa 4250 kg. Kui täidetud on direktiivi artikli 6 lõike 1 punkti c alapunktis ii (koolituse läbimine või sõidueksam) sätestatud tingimus, võib sellise sõidukiga vedada ka haagist tingimusel, et autorongi lubatud täismass ei ületa 5000 kg.

[1] EUR-Lex - 02006L0126-20201101 - ET - EUR-Lex
[2] Direktiiv - EL - 2025/2205 - ET - EUR-Lex

Lisaks kehtib direktiivi (EL) 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punkti k kohaselt BE-kategooria juhiluba kaks aastat pärast selle esmakordset väljastamist ka selles sättes nimetatud alternatiivkütusel töötavate autorongide juhtimiseks. Seega võimaldavad muudatusettepanekud rakendada alternatiivkütusel töötavate sõidukite juhtimisõiguse leevendust juba praegu ning tagavad samal ajal, et alates 26. novembrist 2027 vastab Eesti õigus direktiivi (EL) 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punktides j ja k sätestatud nõuetele.

Juhtimisõiguse regulatsiooni täiendamise vajadusele on tähelepanu juhtinud veondusettevõtjad ning hiljuti ka Riigikogu maaelukomisjon.

Muudatusel on positiivne mõju eelkõige autoveosektorile ja jaotusvedudele ning see soodustab alternatiivkütusel töötavate kaubikute kasutuselevõttu. Praegu võib näiteks tavapärase diiselkaubikuga võrreldava kandevõimega elektrikaubiku suurem tühimass tingida selle, et sõiduki lubatud täismass ületab 3500 kg ning selle juhtimiseks on seetõttu vaja vähemalt C1-kategooria juhtimisõigust. Kuna C1- või C-kategooria juhtimisõigusega sõidukijuhtide arv on veondusturul piiratud, raskendab see suurema täismassiga elektrikaubikute kasutuselevõttu. Alternatiivina tuleb ettevõtjatel kasutada kuni 3500 kg täismassiga elektrikaubikuid, mille kandevõime on võrreldava diiselkaubiku omast väiksem.

Muudatuse tulemusena saab B-kategooria juhtimisõigusega juhtida senisest suurema lubatud täismassiga alternatiivkütusel töötavaid sõidukeid. Sellega vähendatakse alternatiivse jõuseadme suuremast massist tulenevat erinevust võrreldes samaväärsete sisepõlemismootoriga sõidukitega ning kõrvaldatakse üks alternatiivkütusel töötavate sõidukite kasutuselevõttu piirav tegur.

Vastavalt eeltoodule teen Vabariigi Valitsusele järgmised ettepanekud:

1. Kiita heaks järgmised Riigikogu menetluses oleva eelnõu nr 986 SE muudatusettepanekud:

1) Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 1 järgmises sõnastuses, muutes senise punkti 1 ja järgnevate punktide numeratsiooni:

„**1)** paragrahvi 2 täiendatakse punktidega 11 ja 12 järgmises sõnastuses:

„11) **alternatiivkütus** on fossiilse naftaallika asemel kasutatav energiaallikas, milleks on elekter, vesinik, maagaas, surumaagaas, veeldatud maagaas, biometaan, veeldatud naftagaas või sõiduki pardal asuvast salvestist või jõuallikast saadav mehaaniline energia, sealhulgas heitsoojus;

12) **alternatiivkütusel töötav mootorsõiduk** on täielikult või osaliselt alternatiivkütusel töötav mootorsõiduk, millele on antud tüübikinnitus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.06.2018, lk 1–218), kohaselt.“;“

Selgitus: *Muudatusega täiendatakse LS § 2 uute mõistetega „alternatiivkütus“ ja „alternatiivkütusel töötav mootorsõiduk“. Mõistete lisamine on vajalik, kuna juhilubasid puudutavate direktiividega 2006/126/EÜ ja (EL) 2025/2205 laiendatakse B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust teatud juhtudel ka üle 3500 kg täismassiga alternatiivkütusega mootorsõidukitele.*
Direktiivi 2006/126/EÜ artikli 6 lõike 4 punkt c ja direktiivi 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punkt j viitavad alternatiivkütusel töötava mootorsõiduki defineerimisel direktiivi 96/53/EÜ, millega kehtestatakse teatavatele ühenduses liikuvatele maanteesõidukitele siseriiklikus ja rahvusvahelises liikluses lubatud maksimaalmõõtmed ning rahvusvahelises liikluses lubatud täismass, artiklile 2. Alternatiivkütuse ja alternatiivkütusel töötava mootorsõiduki mõisted võetakse üle vastavalt direktiivi 96/53/EÜ definitsioonidele.
Alternatiivkütusel töötav mootorsõiduk on täielikult või osaliselt alternatiivkütusel töötav mootorsõiduk, millele on antud määruse (EL) 2018/858 kohane tüübikinnitus. Määrus (EL)

2018/858 sätestab M- ja N-kategooria mootorsõidukite ja O-kategooria haagiste, mis on ettenähtud liikumiseks avalikel teedel, ning nende süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turule laskmise ning üksiksõiduki tüübikinnitusega seotud haldusnormid ja tehnilised nõuded

2) Täiendada eelnõu § 1 uute punktidega 4–6 järgmises sõnastuses, muutes seniste punktide 4–6 ning järgnevate punktide numeratsiooni:

„**4)** paragrahvi 94 täiendatakse lõigetega 4^4 ja 4^5 järgmises sõnastuses:

„(4^4) B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigusega isik võib Eestis juhtida ka kaubaveoks ettenähtud alternatiivkütusel töötavat haagiseta autot, mille lubatud täismass ületab 3500 kilogrammi, kuid ei ületa 4250 kilogrammi, kui on täidetud järgmised tingimused:
1) isik on omanud B-kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt kaks aastat;
2) 3500 kilogrammi ületav mass tuleneb üksnes jõuseadme suuremast massist võrreldes samade mõõtmetega autoga, mille jõuseadmeks on tavapärane säde- või survesüütega sisepõlemismootor ja
3) sõiduki kandevõime ei ole suurem samaväärsest sisepõlemismootoriga sõidukist.

(4^5) Käesoleva paragrahvi lõike 4^4 punktis 1 nimetatud juhul arvestatakse juhiloa omamise aja hulka esmase juhiloa omamise aeg.“;“

Selgitus: *Muudatusega lubatakse B-kategooria juhiloa omanikul, kellel on vähemalt 2 aastat staaži, juhtida kaubaveoks ettenähtud haagiseta alternatiivkütusel töötavat autot, mille lubatud täismass ületab 3500 kg, kuid ei ületa 4250 kg. Muudatus põhineb direktiivi 2006/126/EÜ artikli 6 lõike 4 punktil c. Eesti on direktiivis nõutu kohaselt Euroopa Komisjoniga konsulteerinud (13.02.2026, 19-15/26/617). Erisuse alusel antud õigus kehtib üksnes Eesti territooriumil.*
Muudatuse eesmärk on soodustada alternatiivkütusel töötavate sõidukite kasutuselevõttu. Sellised sõidukid on akude, paakide ja muude seadmete tõttu sageli raskemad kui samaväärsed sisepõlemismootoriga sõidukid ning nende täismass võib seetõttu ületada B-kategooria 3500 kg piiri. Lubades vähemalt kaheaastase B-kategooria juhtimisõiguse staažiga juhil juhtida kuni 4250 kg täismassiga alternatiivkütusel töötavat sõidukit, väheneb vajadus C1-kategooria juhtimisõiguse järele ning alternatiivse jõuallika lisamass ei vähenda sõiduki kasutatavat kandevõimet.
Näiteks võib 3500 kg täismassiga diiselkaubiku tühimass olla 2250 kg ja 3950 kg täismassiga elektrikaubiku tühimass akude tõttu 2700 kg. Mõlema kandevõime on sel juhul 1250 kg. Erandi eesmärk on seega kompenseerida alternatiivse jõuallika lisamassi, mitte suurendada sõiduki kandevõimet. Kui alternatiivkütusel töötaval sõidukil puudub otsene sisepõlemismootoriga analoog, saab võrdluse aluseks võtta samalaadsed ja sama otstarbega tavapärased sõidukid.
Lõikega 4^5 täpsustatakse, et lõikes 4^4 nimetatud juhul arvestatakse juhiloa omamise aja hulka esmase juhiloa omamise aeg. Kuna liiklusseadus eristab teatud juhtudel juhiluba ja esmast juhiluba, täpsustatakse õigusselguse huvides, et kirjeldatud juhtudel arvestatakse esmase juhiloa omamise aeg staaži arvestamise aja hulka.

„**5)** paragrahvi 94 lõiked 4^4 ja 4^5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4^4) Kui isikul on olnud B-kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt kaks aastat, võib ta juhtida ka alternatiivkütusel töötavat haagiseta autot, mille lubatud täismass ületab 3500 kilogrammi, kuid ei ületa 4250 kilogrammi.

(4^5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4^4, 4^7 ja 4^8 nimetatud juhul arvestatakse juhiloa omamise aja hulka esmase juhiloa omamise aeg.“;“

Selgitus: *Muudatusega lihtsustatakse alternatiivkütusel töötavate kuni 4250 kg täismassiga mootorsõidukite juhtimist B-kategooria juhiloaga. Muudatus tuleneb direktiivi (EL) 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punktist j ülevõtmisest Eesti õigusesse.*
Muudatuse järel on lubatud B-kategooria juhiloaga juhtida ilma haagiseta alternatiivkütusel töötavat autot, mille lubatud täismass ületab 3500 kg, kuid ei ületa 4250 kg, eeldusel, et isikul on lnud B-kategooria juhiluba vähemalt kaks aastat. Loobutakse direktiivi 2006/126/EÜ kohasest piirangust, mille kohaselt pidi 3500 kg ületav mass tulenema üksnes alternatiivkütuse jõuseadme (nt akude) täpsest lisamassist ning sõiduki kandevõime ei tohtinud suureneda. Uue regulatsiooni korral piisab kaheaastasest sõidukogemusest ja teadmisest, et tegemist on alternatiivkütusel töötava sõidukiga, mille lubatud täismass ei ületa 4250 kg.
Lõike 4^5 muutmisega täpsustatakse juhi staaži arvutamise loogikat ka LS § 94 lõigetes 4^7 ja 4^8 sätestatud juhtudel. Ka nendes lõigetes nimetatud juhtudel loetakse B-kategooria juhiloa omamise aja hulka esmase juhiloa omamise aega.

„**6)** paragrahvi 94 täiendatakse lõigetega 4^6–4^8 järgmises sõnastuses:

„(4^6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4^4 ja 4^8 sätestatut ei kohaldata määruse (EL) 2018/858 I lisa punktis 5.1 nimetatud autoelamule.

(4^7) Kui isikul on olnud BE-kategooria juhiluba vähemalt kaks aastat, võib ta juhtida ka autorongi, mis koosneb alternatiivkütusel töötavast autost, mille lubatud täismass ületab 3500 kilogrammi, kuid ei ületa 4250 kilogrammi, ning haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ei ületa 3500 kilogrammi.

(4^8) Käesoleva paragrahvi lõikes 4^4 nimetatud isik võib juhtida lõikes 4^4 nimetatud alternatiivkütusel töötavat autot ka koos haagisega, kui autorongi lubatud täismass ei ületa 5000 kilogrammi ning isik on läbinud käesoleva seaduse § 100 lõike 6 alusel kehtestatud korras ettevalmistuse või sooritanud § 100 lõike 7 alusel kehtestatud korras sõidueksami ning sellekohane märge on kantud juhiloale.“;“

Selgitus: *LS § 94 täiendatakse lõikega 4^6, mille kohaselt ei kohaldata lõigetes 4^4 ja 4^8 sätestatud erisust autoelamule. Piirang tuleneb direktiivi 2025/2205 artikli 9 lõike 2 punktist j. Seega ei piisa üle 3500 kg, kuid kuni 4250 kg täismassiga alternatiivkütusel töötava autoelamu juhtimiseks 2-aastasest B-kategooria juhtimisstaažist ning selle juhtimiseks on vaja vähemalt C1-alamkategooria juhtimisõigust. Direktiivi artikli 6 lõike 1 punkti c alapunkt ii võimaldab tulevikus juhtida B-kategooria juhtimisõigusega kuni 4250 kg täismassiga autoelamut, sealhulgas koos haagisega kuni 5000 kg autorongina, kui juht on läbinud vähemalt seitsmetunnise koolituse või sooritanud sõidueksami. Seda sätet tuleb direktiivi artikli 29 lõike 1 kohaselt kohaldada alates 26. novembrist 2029 ning see võetakse Eesti õigusesse üle eraldi eelnõuga.*
Lõikega 4^7 võimaldatakse vähemalt kaheaastase BE-kategooria juhtimisõiguse staažiga juhil juhtida üle 3500 kg, kuid kuni 4250 kg täismassiga alternatiivkütusel töötavat mootorsõidukit koos kuni 3500 kg täismassiga haagise või poolhaagisega. Kehtiva õiguse kohaselt võib BE-kategooriaga vedukauto täismass olla kuni 3500 kg. Muudatus kompenseerib alternatiivse jõuallika põhjustatud lisamassi ja väldib vajadust C1E-kategooria juhtimisõiguse järele. Direktiivi artikli 29 lõike 2 kohaselt tuleb sätet kohaldada alates 26. novembrist 2027.
Lõikega 4^8 võimaldatakse lõikes 4^4 nimetatud isikul juhtida seal nimetatud alternatiivkütusel töötavat autot koos haagisega, kui autorongi lubatud täismass ei ületa 5000 kg. Õiguse saamiseks tuleb läbida LS § 100 lõike 6 alusel kehtestatud korras ettevalmistus või sooritada § 100 lõike 7 alusel sõidueksam ning vahetada seejärel juhiluba. Juhiloale kantakse ELi kood 96.03.
Direktiivi kohaselt peab koolitus kestma vähemalt seitse tundi ja käsitlema muu hulgas sõiduki dünaamikat, ohutust, veose paigutamist ja ohutusseadmeid. Sõidueksam peab hõlmama sellise autorongi ohutuks juhtimiseks vajalikke praktilisi oskusi, sealhulgas kiirendamist, pidurdamist, tagurdamist, sõidurea vahetamist, haagise külge- ja lahtihaakimist, vältimismanöövreid ja

parkimist. Täpsemad nõuded kehtestatakse LS § 100 lõigete 6 ja 7 alusel. Juht saab valida, kas omandada juhtimisõigus koolituse läbimise või sõidueksami sooritamise teel.

3) Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 19 järgmises sõnastuses:

„**19)** seaduse normitehnilist märkust täiendatakse pärast tekstiosa „nõukogu direktiiv 83/182/EMÜ ühest liikmesriigist teise ajutiselt imporditud teatavate transpordivahendite maksuvabastuse kohta ühenduses (EÜT L 105, 23.04.1983, lk 59–63).“ tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2025/2205, mis käsitleb juhilubasid ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1724 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2561 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/126/EÜ ja komisjoni määrus (EL) nr 383/2012 (ELT L, 2025/2205, 05.11.2025).“.“

Selgitus: *Eelnõuga täiendatakse normitehnilist märkust viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2025/2205, mille artikli 9 lõike 2 punktid j ja k eelnõuga üle võetakse.*

4) Muuta eelnõu § 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„**§ 2. Seaduse jõustumine**

(1) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 3 ja 7–18 jõustuvad 2027. aasta 1. märtsil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 5, 6 ja 19 jõustuvad 2027. aasta 26. novembril.“.

Selgitus: *Jõustumissätet on muudetud seoses juhtimisõigusega seotud täienduste lisamisega. Eelnõu § 1 punktid 1 ja 4 jõustuvad üldises korras, kuna nende rakendamiseks ei ole vaja teha täiendavaid tegevusi. Punktiga 4 võetakse üle direktiivi 2006/126/EÜ artikli 6 lõike 4 punkt c ning see säte kehtib kuni 26. novembrini 2027 ja punktis 4 kasutatakse punktiga 1 lisatavaid mõisteid. Eelnõu § 1 punktid 5, 6 ja 19 jõustuvad 2027. aasta 26. novembril, mis on direktiivi 2025/2205 artikli 29 lõike 2 kohaselt liikmesriikidele kohustuslik rakendusaeg. Nimetatud normid puudutavad kaheaastase staaži olemasolul kuni 4250 kg täismassiga mootorsõiduki ja nimetatud mootorsõiduki koos haagisega, kui autorongi mass ei ületa 5000 kg, juhtimist B-kategooria juhiloaga ning alternatiivkütusel töötava kuni 4250 kg mootorsõiduki juhtimist koos kuni 3500 kg täismassiga haagisega BE-kategooria juhiloaga.*

2. Taristuministril esitada Vabariigi Valitsuse heaks kiidetud muudatusettepanekud Riigikogu majanduskomisjonile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kuldar Leis
taristuminister

Margus Tähepõld, 625 6490
margus.tahepold@kliimaministeerium.ee